

POLSKA SIEĆ MIAST I SPOŁECZNOŚCI PRZYJAZNYCH OSOBOM STARSZYM

DOŁĄCZ DO AFCC POLSKA

Ścieżka współpracy dla miast, gmin
i społeczności lokalnych

Polska Sieć Miast i Społeczności Przyjaznych Osobom Starszym

„Wspólnie tworzymy lepszą przyszłość dla wszystkich pokoleń”

KOORDYNACJA

Uniwersytet Jagielloński

Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Wydziału Filozoficznego UJ
we współpracy z Collegium Medicum UJ

Partner afiliowany przy WHO Global Network for Age-Friendly Cities and Communities

SPIS TREŚCI:

- 01 Dlaczego warto dołączyć? – str. 3
- 02 Kim jesteśmy? – str. 4
- 03 Od społeczności wiejskich po metropole – str. 5
- 04 AFCC Polska a GNAFCC – str. 6
- 05 Co zyskuje samorząd? – str. 7
- 06 Przewodnik dobrych praktyk – str. 8
- 07 Plan działań AFCC Polska na lata 2026-2030 – str. 9
- 08 Ścieżka dołączenia do AFCC Polska – str. 10
- 09 Porozumienie o współpracy – str. 11
- 10 Jak możemy pracować z Państwa miastem lub gminą? – str. 12
- 11 Kontakt i kolejny krok – str. 13

Fot. Biuro WHO w Polsce

01 Dlaczego warto dołączyć?

AFCC Polska łączy lokalne działania, wiedzę ekspercką i międzynarodową perspektywę WHO.

Starzenie się społeczeństwa zmienia nasze podejście do usług publicznych, transportu, mieszkalnictwa, przestrzeni publicznej, komunikacji, opieki zdrowotnej, partycypacji społecznej oraz relacji międzypokoleniowych. **AFCC Polska pomaga samorządom przełożyć te wyzwania na konkretne lokalne rozwiązania.**

2023

Początek współpracy

Spotkanie konsultacyjne WHO i UJ w Krakowie stało się impulsem do budowy krajowej sieci.

24

Współpracujące JST

Od dużych metropolii po gminy i społeczności wiejskie (stan na maj 2026).

2026

Afiliacja WHO

Uniwersytet Jagielloński pełni rolę partnera afiliowanego przy Globalnej Sieci Miast i Społeczności Przyjaznych Osobom Starszym Światowej Organizacji Zdrowia (WHO GNAFCC).

AFCC Polska to przestrzeń, w której miasta i społeczności:

- uczą się od siebie i dzielą rozwiązaniami, które realnie działają w polskich warunkach;
- korzystają z wiedzy naukowej, konsultacji oraz narzędzi monitorowania i ewaluacji;
- mogą przygotować się do wejścia w struktury globalnej sieci WHO;
- zwiększają widoczność swoich dobrych praktyk w Polsce i w środowisku międzynarodowym.

Nie tylko „polityka senioralna”

Bycie miastem lub gminą/społecznością przyjazną osobom starszym oznacza, że jest to przestrzeń jednocześnie bardziej dostępna, bezpieczna i dobrze zaprojektowana dla wszystkich, bez względu na wiek – w tym dla dzieci, osób z niepełnosprawnościami, opiekunów oraz mieszkańców na każdym etapie życia.

Fot. Biuro WHO w Polsce

02 Kim jesteśmy?

Krajowa platforma współpracy, kompetencji i wdrażania polityk *age-friendly*.

Polska Sieć Miast i Społeczności Przyjaznych Osobom Starszym (AFCC Polska) wspiera rozwój, koordynację i konsolidację działań samorządów zaangażowanych w tworzenie inkluzywnych, dostępnych, bezpiecznych i zrównoważonych środowisk dla osób w każdym wieku.

Sieć działa zgodnie z wytycznymi i rekomendacjami WHO, promując zdrowe starzenie się, autonomię, uczestnictwo społeczne, godność i jakość życia w starszym wieku.

Koordinacja

Uniwersytet Jagielloński – Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Wydziału Filozoficznego UJ, we współpracy z Collegium Medicum UJ.

OFICJALNA AFILIACJA

Od lutego 2026 r. Uniwersytet Jagielloński jest partnerem afiliowanym przy WHO Global Network for Age-Friendly Cities and Communities (GNAFCC).

Oznacza to silniejsze połączenie działań lokalnych w Polsce z globalnymi standardami i międzynarodową społecznością *age-friendly*, a także intensywniejszą wymianę wiedzy.

Nasza rola

Krajowy hub

Łączymy miasta, gminy, środowisko naukowe, administrację publiczną oraz organizacje, stawiając w centrum głos osób starszych.

Zaplecze eksperckie

Doradzamy w zakresie strategii i polityk publicznych, a także diagnozowania, monitorowania i ewaluacji.

Pomost do WHO

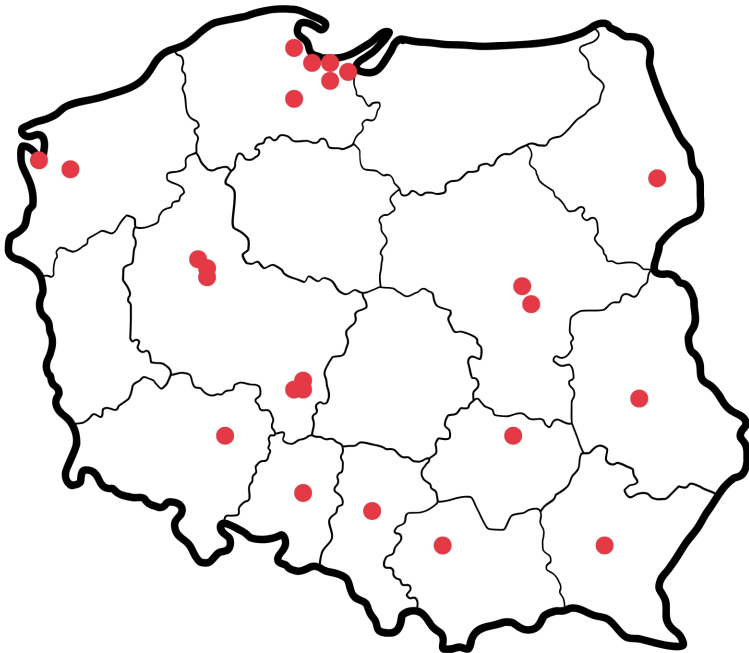
Wspieramy zainteresowane samorządy w zrozumieniu standardów GNAFCC i przygotowaniu wniosku aplikacyjnego.

Platforma widoczności

Promujemy polskie dobre praktyki i wzmacniamy ich obecność w debacie międzynarodowej.

03 Od społeczności wiejskich po metropolie

Różna skala, wspólna ambicja: lepsze miejsce do życia i starzenia się.

Mapa członków sieci - materiały AFCC Polska

24 współpracujące z Siecią JST

- Białystok
- Czerwonak
- Gdańsk
- Gdynia
- Kalisz
- Katowice
- Kolbudy
- Konstancin-Jeziorna
- Kraków
- Lublin
- Oborniki
- Opole
- Ostrów Wielkopolski
- Poznań
- Reda
- Rzeszów
- Starachowice
- Stargard
- Powiat Starogardzki
- Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
- Suchy Dąb
- Szczecin
- Warszawa
- Wrocław

Dlaczego ta różnorodność ma znaczenie?

Polityka przyjazna starzeniu się musi odpowiadać na wyzwania zarówno dużych miast, jak i mniejszych miejscowości oraz gmin wiejskich. Transport, dostęp do usług, cyfryzacja, opieka, uczestnictwo społeczne oraz przeciwdziałanie samotności wymagają innych rozwiązań w różnych typach społeczności. Sieć pozwala na wymianę doświadczeń między tymi środowiskami – bez narzucania jednego modelu.

Dołączenie jest możliwe niezależnie od wielkości gminy

Nie trzeba być metropolią ani mieć rozbudowanej strategii. Liczy się zaangażowanie w tworzenie i rozwój przestrzeni przyjaznej osobom starszym oraz gotowość do współpracy.

04 AFCC Polska a GNAFCC

Dwie komplementarne ścieżki zaangażowania – krajowa i globalna.

	AFCC POLSKA	WHO GNAFCC
Charakter	Krajowa sieć współpracy i wsparcia.	Globalna sieć WHO zrzeszająca miasta i społeczności.
Kto może dołączyć?	Miasta, gminy i społeczności lokalne zainteresowane wdrażaniem idei <i>age-friendly</i> .	Miasta i społeczności, które przejdą formalny proces aplikacji do sieci WHO.
Czy wymagane jest członkostwo w drugiej sieci?	Nie. Członkostwo w GNAFCC nie jest warunkiem dołączenia do AFCC Polska.	Nie. Miasta zrzeszone w GNAFCC mogą jednak równolegle należeć do AFCC Polska.
Korzyści z członkostwa	Współpraca na szczeblu krajowym, konsultacje eksperckie, wymiana dobrych praktyk, rozwój kompetencji oraz zwiększenie widoczności.	Przynależność do globalnej społeczności WHO oraz udział w międzynarodowej wymianie doświadczeń.
Nasza rekomendacja	Zapraszamy na każdym etapie gotowości – zapewnimy wsparcie w dalszym rozwoju.	Zachęcamy do aplikowania i oferujemy merytoryczną pomoc w przygotowaniach.

Najczęstsze pytania

Czy można dołączyć do AFCC Polska przed rozpoczęciem procesu aplikacji do WHO GNAFCC?

Tak. AFCC Polska przyjmuje partnerów na różnym etapie rozwoju działań. Co więcej, obecność w sieci krajowej i nasze wsparcie ułatwiają przygotowanie się do GNAFCC.

Czy członkostwo w GNAFCC jest równoznaczne z przynależnością do AFCC Polska?

Nie, są to dwie odrębne sieci. Zachęcamy jednak polskie miasta zrzeszone w GNAFCC do dołączenia i współtworzenia naszej sieci krajowej.

Fot. Biuro WHO w Polsce

05 Co zyskuje samorząd?

Partnerstwo i wymierne korzyści zamiast symbolicznych deklaracji.

REGULARNA WSPÓŁPRACA Comiesięczne spotkania online, stała wymiana doświadczeń oraz kontakt z miastami i gminami z całej Polski.	WSPARCIE EKSPERCKIE Konsultacje strategii, polityk, programów, diagnoz oraz rozwiązań związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
MONITOROWANIE I EWALUACJA Pomoc w definiowaniu celów, wskaźników, ocenie potrzeb i podejmowaniu decyzji na podstawie danych.	ŚCIEŻKA DO SIECI WHO Praktyczne wsparcie w procesie aplikacji do WHO GNAFCC, a także w przygotowaniu dokumentacji i prezentacji lokalnych działań.
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA Wsparcie w nawiązywaniu kontaktów z zagranicznymi partnerami, międzynarodowa wymiana doświadczeń oraz promowanie polskich rozwiązań.	WIDOCZNOŚĆ DOBRYCH PRAKTYK Możliwość prezentacji własnych inicjatyw w materiałach sieci, podczas wydarzeń, a także w bazie dobrych praktyk i kolejnych publikacjach.

Ambicja AFCC Polska

Dążymy do tego, aby AFCC Polska rozwijało się jako krajowe centrum współpracy i kompetencji. Tworzymy środowisko, w którym samorządy otrzymują merytoryczne wsparcie w projektowaniu polityk, opierają swoje działania na rzetelnych danych, testują innowacje społeczne oraz wspólnie wyznaczają standardy i kierunek rozwoju polityki przyjaznej starzeniu się w Polsce.

Elastyczny charakter współpracy

Miasta i gminy mogą rozpocząć od udziału w spotkaniach i wymiany praktyk, by z czasem przejść do opracowywania diagnoz i strategii, prowadzenia ewaluacji, przygotowywania aplikacji do sieci GNAFCC oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć.

06 Przewodnik dobrych praktyk

Polskie doświadczenia lokalne: widoczne, uporządkowane i gotowe do wykorzystania.

Spółeczności przyjazne osobom starszym: jak miasta i gminy tworzą lepszą przyszłość dla wszystkich pokoleń?

Przewodnik AFCC Polska prezentuje konkretne praktyki realizowane przez polskie miasta i gminy. Powstał on w modelu partycypacyjnym: samorządy współtworzyły opisy swoich działań, a perspektywa samych osób starszych stanowiła kluczowy punkt odniesienia. Opracowywana obecnie anglojęzyczna odłona Przewodnika ma na celu popularyzację polskich rozwiązań za granicą.

To nie jest jedynie katalog deklaracji. To praktyczne narzędzie uczenia się, źródło inspiracji i sposób na budowanie międzynarodowej widoczności polskich rozwiązań.

OBSZARY

- transport
- mieszkalnictwo
- partycypacja społeczna
- szacunek i integracja społeczna
- partycypacja obywatelska i zatrudnienie
- komunikacja i informacja
- wsparcie społeczności i usługi zdrowotne
- przestrzenie publiczne i budynki
- wsparcie starszych uchodźców

Co to oznacza dla nowych członków?

- Dostęp do sprawdzonych rozwiązań, możliwych do wdrożenia w różnych typach gmin.
- Możliwość podzielenia się własnymi doświadczeniami w kolejnych materiałach AFCC.
- Wsparcie w opisywaniu dobrych praktyk w sposób ułatwiający ich ewaluację, upowszechnianie i transfer.

• Praktyka + Dowody + Głos osób starszych

Dobre rozwiązania nie powstają wyłącznie w dokumentach strategicznych. Powstają w dialogu z mieszkańcami i w oparciu o ocenę tego, co naprawdę poprawia jakość ich codziennego życia.

Fot. Biuro WHO w Polsce

07 Plan działań AFCC Polska na lata 2026-2030

Wspólny rozwój sieci: od wymiany doświadczeń do systemu wiedzy i współpracy międzynarodowej.

01	Koordinacja i rozwój sieci	Regularne spotkania członków, włączanie nowych partnerów, bieżące konsultacje oraz budowanie współpracy między samorządami.
02	Przewodnik i promocja praktyk	Upowszechnianie przewodnika, opracowanie jego anglojęzycznej wersji oraz prezentowanie polskich doświadczeń w środowisku międzynarodowym.
03	Baza dobrych praktyk i monitoring	Rozwój repozytorium działań samorządów oraz wsparcie w zakresie monitorowania i ewaluacji polityk lokalnych.
04	Wsparcie w ubieganiu się o członkostwo w GNAFCC	Pomoc w przygotowaniu dokumentów, opisie podejmowanych działań i planów oraz zaangażowania osób starszych w proces WHO.
05	Edukacja i współpraca międzynarodowa	Organizacja webinarów, warsztatów i wizyt studyjnych., a także ułatwianie nawiązywania kontaktów z zagranicznymi partnerami.
06	Badania i działania inkluzywne	Poszerzanie wiedzy na temat potrzeb osób starszych (w tym starszych uchodźców) i opiekunów nieformalnych oraz opracowywanie rekomendacji dla samorządów.

Dla członków oznacza to możliwość współtworzenia programu pracy.

Sieć nie jest zamkniętym pakietem usług. Jest platformą, w której tematy spotkań, obszary wymiany, materiały i inicjatywy mogą wynikać także z potrzeb członków oraz doświadczeń konkretnych społeczności.

Fot. Biuro WHO w Polsce

Fot. AUTOR

08 Ścieżka dołączenia do AFCC Polska

Prosta procedura, realne partnerstwo i możliwość stopniowego rozwijania zaangażowania.

1	Kontakt	Miasto, gmina lub społeczność lokalna kontaktuje się z Zespołem AFCC Polska: mailowo lub telefonicznie.
2	Rozmowa wstępna	Rozmawiamy o dotychczasowych działaniach, potrzebach, oczekiwaniach i możliwym kierunku współpracy.
3	Porozumienie	Strony uzgadniają i podpisują Porozumienie o współpracy przy rozwoju krajowego programu AFCC.
4	Włączenie do sieci	Partner zostaje zaproszony do spotkań, wymiany praktyk, działań komunikacyjnych i konsultacji.
5	Rozwój ścieżki	Wspólnie można zaplanować działania lokalne, dokumentowanie dobrych praktyk, ewaluację lub aplikację do GNAFCC.

Co warto przygotować przed pierwszą rozmową?

- osobę kontaktową po stronie samorządu;
- krótki opis dotychczasowych działań;
- najważniejsze potrzeby i priorytety;
- informację o zaangażowaniu osób starszych;
- zainteresowanie aplikacją do GNAFCC;
- pytania dotyczące współpracy i wsparcia.

09 Porozumienie o współpracy

Formalna podstawa partnerstwa - klarowna, elastyczna i nastawiona na wspólne działanie.

Dołączenie do AFCC Polska odbywa się poprzez zawarcie Porozumienia pomiędzy Uniwersytetem Jagiellońskim a partnerem samorządowym. Dokument określa zasady współpracy przy rozwoju krajowego programu miast i gmin przyjaznych osobom starszym.

PARTNER WNOSI

- udział w konsultacjach i spotkaniach;
- materiały dotyczące lokalnych działań;
- współpracę przy publikacjach i wydarzeniach;
- promowanie wspólnych rezultatów.

UJ / AFCC POLSKA ZAPEWNI

- koordynację współpracy;
- konsultacje działań i materiałów;
- promocję projektu i dobrych praktyk;
- udział ekspertów w spotkaniach i inicjatywach.

Ważne zasady

Partnerstwo, nie zakup usługi: Strony współpracują w celu realizacji wspólnego przedsięwzięcia; Porozumienie nie stanowi umowy o odpłatne świadczenie usług.

Brak składki członkowskiej: Dołączenie do sieci nie wiąże się ze składką członkowską; co do zasady każda strona ponosi własne koszty swojego udziału.

Widoczność i prawa do materiałów: Strony mogą informować o partnerstwie i wykorzystywać uzgodnione materiały oraz logotypy zgodnie z zasadami Porozumienia i identyfikacji wizualnej.

Elastyczny rozwój współpracy: Szczegółowe działania - np. wydarzenia, publikacje lub dodatkowe projekty - mogą być uzgadniane w toku współpracy.

Porozumienie otwiera współpracę

Po podpisaniu dokumentu partner może aktywnie uczestniczyć w działaniach sieci, rozwijać własne rozwiązania age-friendly i korzystać z dostępu do wymiany wiedzy oraz wsparcia eksperckiego.

Fot. Biuro WHO w Polsce

10 Jak możemy pracować z Państwa miastem lub gminą?

Zakres współpracy może odpowiadać na konkretny etap rozwoju lokalnej polityki.

START

Rozpoznanie i inspiracja

Udział w spotkaniach sieci, przegląd praktyk, konsultacja potrzeb oraz wskazanie możliwych pierwszych działań.

ROZWÓJ

Strategia i wdrożenie

Wsparcie w projektowaniu programu, integracji sektorów, partycypacji osób starszych oraz przygotowaniu planu działania.

DOWODY

Monitoring i ewaluacja

Dobór wskaźników, badania potrzeb, ocena rozwiązań i wykorzystanie wyników do doskonalenia polityk.

GLOBAL

GNAFCC i współpraca międzynarodowa

Przygotowanie do aplikacji WHO, prezentacja dobrych praktyk i ułatwianie kontaktów międzynarodowych.

Dołączając, nie deklarują Państwo gotowego miasta idealnego.

Deklarują Państwo gotowość do uczenia się, angażowania mieszkańców, rozwijania rozwiązań oraz dzielenia się doświadczeniem. To jest właśnie fundament społeczności przyjaznej osobom starszym.

Zaproszenie do współtworzenia

AFCC Polska zaprasza samorządy, które chcą aktywnie odpowiadać na zmiany demograficzne oraz wspólnie budować bardziej dostępne, solidarne i odporne społeczności.

Fot. Archiwum AFCC Polska

11 Kontakt i kolejny krok

Rozpocznijmy rozmowę o udziale Państwa samorządu w AFCC Polska.

AFCC POLSKA

Polska Sieć
Miast i Społeczności Przyjaznych Osobom Starszym

Koordynator

Uniwersytet Jagielloński
Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Wydziału Filozoficznego
UJ
we współpracy z Collegium Medicum UJ

Kontakt

dr hab. Jolanta Perek-Białas, prof. UJ
afccpl@uj.edu.pl | jolanta.perek-bialas@uj.edu.pl

Maria Varlamova
maria.varlamova@uj.edu.pl

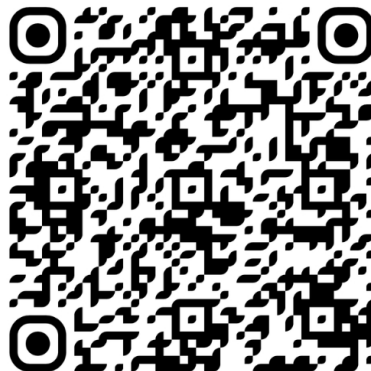

Strona AFCC Polska
CEAPP UJ

[Otwórz stronę projektu](#)

Społeczności przyjazne osobom starszym

Jak miasta i gminy tworzą lepszą przyszłość dla wszystkich pokoleń?

Krajowe programy
miast i społeczności
przyjaznych
osobom starszym –
przewodnik

